

Οδηγός για: Τραγούδι Ψυχαγωγία

Το τραγούδι στην Ομάδα του Κλάδου Οδηγών

Η ζωή είναι ένα τραγούδι. Στο χέρι σου είναι και στο χέρι της καρδιάς σου να γράψεις τους στίχους.

Έντονα συνδεδεμένη με την ανθρώπινη ιστορία, η μουσική αποτελεί βασικό τρόπο έκφρασης του συναισθηματικού μας κόσμου. Καθημερινά ακούμε μουσική, τραγουδάμε, χορεύουμε, δημιουργούμε ήχους. Ανεξάρτητα από την ηλικία μας, την εθνικότητα, τη φυλή μας, το φύλο και τις πεποιθήσεις μας, όλοι έχουμε συμμετάσχει σε κάποια μουσική δραστηριότητα με σκοπό την ψυχαγωγία, την εκτόνωση ή τη διασκέδαση.

Όσον αφορά το παιδί, ο ρόλος της μουσικής είναι ιδιαίτερα σημαντικός για την ανάπτυξη της προσωπικότητάς του και τη διάπλασή του ως ατόμου, αφού μέσω της μουσικής έρχεται σε επαφή με μια βαθύτερη συναισθηματική και πνευματική ευχαρίστηση. Η ενασχόληση με τα μουσική βοηθά το παιδί να ανακαλύψει κλίσεις και ταλέντα, αναδεικνύει ικανότητες και συμβάλλει στην ανάπτυξη επικοινωνιακών, κοινωνικών καθώς και συναισθηματικών δεξιοτήτων. Έτσι το παιδί αυξάνει την φαντασία του, αναπτύσσει τη μνήμη, την αίσθηση συγχρονισμού και καλλιεργεί τις οπτικές, ακουστικές και γλωσσικές δεξιότητές του. Είναι αποδεδειγμένο πως τα παιδιά που ασχολούνται με τη μουσική συγκεντρώνονται και μαθαίνουν πιο εύκολα, οργανώνουν καλύτερα τη σκέψη τους και καταφέρνουν να διαχειρίζονται και να επιλύουν με μεγαλύτερη ευκολία συγκεκριμένα θέματα κάθε φορά.

Το τραγούδι στην Ομάδα

Σε ομαδικό επίπεδο, η μουσική λειτουργεί ως βασικό εργαλείο κοινωνικοποίησης και βοηθά το παιδί να ενταχθεί στο σύνολο με αρμονικό τρόπο. Στην Ομάδα των Οδηγών το τραγούδι (συνδυασμός μουσικής και λόγου) αποτελεί βασική μουσική δραστηριότητα και μαζί με την κίνηση είναι τα πιο σημαντικά μέσα με τα οποία εκφράζεται το παιδί μουσικά. Το τραγούδι κατέχει βασική θέση στο Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα, χαρακτηρίζει την Ομάδα, συνοδεύει τις δράσεις της και εκφράζει την οδηγική ζωή. Μέσα από τον μεγάλο αριθμό των οδηγικών

τραγουδιών, η Ομάδα μπορεί να διαλέξει το κατάλληλο τραγούδι, για να εκφραστεί και να διασκεδάσει στη Συγκέντρωση ή σε κάποια άλλη οδηγική δραστηριότητα. Όπως και στις υπόλοιπες δράσεις, έτσι και στο τραγούδι συμμετέχει όλη η Ομάδα. Τα οδηγικά τραγούδια με τις αναφορές σε θέματα και έννοιες κοινές για τους Οδηγούς, όπως η φύση, η κατασκήνωση, τα ιδανικά μας, ο Νόμος, η Υπόσχεση κ.ά., αποτελούν φορείς ιδεών, γεννούν συναισθήματα και δημιουργούν στενότερες σχέσεις μεταξύ των μελών της Ομάδας ή της Ενωμοτίας που τραγουδά.

Κάθε Ομάδα έχει ορισμένα τραγούδια τα οποία επιλέγει να τραγουδά πιο συχνά από άλλα. Με τα τραγούδια αυτά που συνοδεύουν τους Οδηγούς στις Συγκεντρώσεις, τις εκδρομές, την κατασκήνωση, τις τελετές, η Ομάδα δημιουργεί και στηρίζει την δική της παράδοση την οποία κληροδοτεί κάθε φορά στα νέα της μέλη. Ένα τυπικό στοιχείο της παράδοσης της Ομάδας ή της Ενωμοτίας είναι η κραυγή. Η κραυγή χαρακτηρίζει την Ομάδα ή την Ενωμοτία και είναι δημιούργημα της στιγμής με το οποίο οι Οδηγοί επιδοκιμάζουν μια επιτυχή προσπάθειά τους ή δίνουν δυναμικό παρών σε κάποια οδηγική δράση.

Συχνά παρατηρούμε κάποιους Οδηγούς να δυσκολεύονται ή να αποφεύγουν να τραγουδούν. Σε κάθε περίπτωση το Αρχηγείο οφείλει να ενθαρρύνει τους Οδηγούς να συμμετέχουν στο τραγούδι κάνοντας όλους να νιώσουν άνετα. Το οδηγικό τραγούδι δεν είναι μόνο για τους καλλίφωνους. Αντίθετα, είναι μια ακόμη ευκαιρία να είμαστε όλοι μαζί, να διασκεδάσουμε, να εκφραστούμε και να συνειδητοποιήσουμε ότι αποτελούμε μέλος της Ομάδας.

Εξάλλου, Οδηγοί της Ομάδας με ιδιαίτερη κλίση στη μουσική μπορούν κάλλιστα να αναλάβουν τον ρόλο του Υπεύθυνου Τραγουδιών της Ομάδας ή της Ενωμοτίας. Άλλοι, που γνωρίζουν να παίζουν κάποιο μουσικό όργανο, θα μπορούσαν να ντύσουν μουσικά κάποια Συγκέντρωση ή δράση της Ομάδας ή να μας συνοδεύσουν στη βραδινή ψυχαγωγία στην κατασκήνωση.

Τα είδη των τραγουδιών στον Κλάδο Οδηγών

Μια βασική κατηγορία οδηγικών τραγουδιών είναι αυτά που η Ομάδα τραγουδά όλη μαζί ταυτόχρονα. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει τα περισσότερα οδηγικά

τραγούδια που συνοδεύουν διάφορες δράσεις ή τελετές της Ομάδας, όπως τα τραγούδια για την πορεία ή την εκδρομή, τραγούδια για την κατασκήνωση, βραδινά τραγούδια και προσευχές, καθώς και εκείνα που τραγουδιούνται στην Τελετή της Υπόσχεσης, του Πετάγματος - Περάσματος, της απονομής σημάτων κ.λπ.

Μια δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τα τραγούδια που συνδυάζουν μουσική, στίχους και κινήσεις, είναι πολύ διασκεδαστικά και γι' αυτό πολύ αγαπητά στους Οδηγούς.

Συχνά την προτίμησή τους δείχνουν στους κανόνες, μια τρίτη κατηγορία τραγουδιών. Εδώ η ομάδα χωρίζεται σε μικρότερες υποομάδες. Κάθε υποομάδα ξεκινά να τραγουδά με χρονική διαφορά από την προηγούμενη και συνήθως ολοκληρώνει το τραγούδι αφού το τραγουδήσει τρεις φορές. Χαρακτηριστικά παραδείγματα κανόνων είναι τα τραγούδια "Ο κούκος" και "Νέοι φίλοι". Πέρα όμως από στίχους, οι κανόνες μπορούν να έχουν και επαναλαμβανόμενα λέξεις ή εκφράσεις, ακόμη και απλούς ήχους που προκαλούμε με το στόμα. Στους κανόνες είναι σκόπιμο να υπάρχει ένας συντονιστής, που θα υποδεικνύει πότε η κάθε υποομάδα πρέπει να αρχίσει να τραγουδά και πότε θα πρέπει να σταματήσει ή να ολοκληρώσει το τραγούδι.

Είναι γεγονός πως το τραγούδι στους εφήβους μοιάζει συχνά αναχρονιστικό και παιδιάστικο. Η μουσική όμως δεν γνωρίζει ηλικία, αντίθετα, συνοδεύει κάθε συναισθηματική κατάσταση του ατόμου, κοινωνικοποιεί και συνδέει τους ανθρώπους μεταξύ τους. Είναι σημαντικό λοιπόν να μεταδώσουμε την αξία που έχει το Οδηγικό τραγούδι για τη ζωή στη Ομάδα και να εντάσσουμε τα τραγούδια σε κάθε οδηγική δραστηριότητα.

Ας κάνουμε το τραγούδι μια ευκαιρία να θυμηθούμε και να θυμίσουμε στην Ομάδα τι μας ενώνει και τις μας κάνει να συνεχίζουμε να είμαστε Οδηγοί. Για κάθε στιγμή της Ομάδας υπάρχει κι ένα τραγούδι να μας συγκινήσει, να μας τέρψει, να μας ενώσει, να μας κάνει να γελάσουμε, να κινηθούμε, να αφουγκραστούμε τους υπόλοιπους, να ανοιχτούμε, να αναλογιστούμε τον χώρο και τον χρόνο όπου λειτουργούμε, να σκεφτούμε μοναδικές οδηγικές στιγμές που ζήσαμε, ζούμε και θα ζήσουμε.

Η ψυχαγωγία στην Ομάδα του Κλάδου Οδηγών

Η σημερινή μέρα ήταν γεμάτη από περιπέτειες. Τώρα πια είναι βράδυ, και οι Οδηγοί βρίσκονται καθισμένοι σε κύκλο κοντά-κοντά γύρω από τη ζέστη της πυράς. Παρά την κούραση της ημέρας, περιμένουν με ανυπομονησία να ξεδιπλώσουν το ταλέντο τους στη βραδινή ψυχαγωγία. Είναι η στιγμή που θα χαλαρώσουν, που θα εκτονωθούν και θα γελάσουν με την καρδιά τους. Και είναι έτοιμοι να ξεκινήσουν. Δυόμιση, τρία!

Ψυχαγωγώ [ετυμολογικά η λέξη ψυχαγωγώ < ψυχή + άγω (= οδηγώ)] σημαίνει : ευχαριστώ την ψυχή ή το πνεύμα, τέρπω με πνευματικά μέσα.

Ο ρόλος της ψυχαγωγίας στο οδηγικό πρόγραμμα είναι εξαιρετικά σημαντικός. Η ψυχαγωγία είναι αναπόσπαστο κομμάτι του οδηγικού προγράμματος σε μια διήμερη εκδρομή ή του καθημερινού προγράμματος στην κατασκήνωση.

Η οδηγική ψυχαγωγία σηματοδοτεί ουσιαστικά το τέλος της ημέρας και ως τελευταία εικόνα, αφήνει ευχάριστες εντυπώσεις για την μέρα που μόλις τελείωσε.

Η ώρα της ψυχαγωγίας είναι η στιγμή που όλα τα μέλη της Ομάδας χαλαρώνουν και με εύθυμη διάθεση ξαναθυμούνται και μοιράζονται τις εμπειρίες που αποκόμισαν από μια ακόμα μέρα που πέρασαν με άλλους Οδηγούς.

Οι Οδηγοί συμμετέχοντας στη βραδινή ψυχαγωγία τραγουδούν, χορεύουν, χρησιμοποιούν αυτοσχέδια μουσικά όργανα και παίζουν μουσική, παρουσιάζουν σύντομα σκετς, μιμική ή παντομίμα, κουκλοθέατρο, θέατρο σκιών, παγωμένες εικόνες, μεταμφιέζονται, παίζουν σύντομα κυκλικά παιχνίδια.

Με μια μεγάλη ποικιλία μέσων και τρόπων οι Οδηγοί στην ψυχαγωγία μπορούν να εκφράσουν τα συναισθήματά τους και τις σκέψεις τους, να βελτιώσουν τον προφορικό τους λόγο. Να αναπτύξουν τη φαντασία και την καλλιτεχνική τους ευαισθησία, να καλλιεργήσουν δεξιότητες, να ανακαλύψουν κλίσεις.

Η "έκθεσή τους στο κοινό" στη διάρκεια της δικής τους παρουσίασης στην ψυχαγωγία αυξάνει την αυτοεκτίμηση και την αυτοπεποίθησή τους και ο κοινός στόχος για μια καλή και ποιοτική παρουσίαση τους κάνει πιο υπεύθυνους και πιο συνεργάσιμους.

Το θέμα και η δομή της ψυχαγωγίας καθορίζονται από το Αρχηγείο ή ακόμα και από Οδηγούς αλλά είναι μέλημα του Αρχηγείου και ιδιαίτερα του Υπεύθυνου Προγράμματος να εξασφαλίσει ότι η ψυχαγωγία θα είναι πρωτίστως κεφάλι και ποιοτική, προετοιμασμένη σε κάθε της λεπτομέρεια και σωστά δομημένη με Άνοιγμα, βασικό θέμα / παρουσιάσεις και Κλείσιμο. Ιδιαίτερα στην κατασκήνωση το περιεχόμενό της εξαρτάται από το υπόλοιπο πρόγραμμα της ημέρας.

Συμβουλές:

- * Ορίζουμε ένα Στέλεχος (ή και περισσότερα) υπεύθυνο για την ψυχαγωγία, το οποίο ενθουσιάζει και παρακινεί τα παιδιά και τα βοηθάει τόσο κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας δίνοντάς τους ιδέες, όσο και κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων. Τον ρόλο αυτόν τον αναλαμβάνει συνήθως ο υπεύθυνος Προγράμματος και είναι πάντα συμβουλευτικός και διακριτικός, καθώς η ψυχαγωγία αποτελεί επιλογή και προσωπική έκφραση των ίδιων των Οδηγών.
- * Το Αρχηγείο, ωστόσο, δίνει το παράδειγμα, και παρουσιάζει πρώτο εκείνο μια καλή ψυχαγωγία που θα σταθεί πρότυπο και πηγή έμπνευσης για τους Οδηγούς.
- * Εξασφαλίζει στο ωρολόγιο πρόγραμμα επαρκή χρόνο για την προετοιμασία της βραδινής ψυχαγωγία σεβόμενο και τηρώντας πάντα τον ελεύθερο χρόνο που προβλέπεται για ξεκούραση ή ανάπαυση των Οδηγών.
- * Φροντίζει να συμπεριλαμβάνονται στο υλικό του προγράμματος της εκδρομής ή της κατασκήνωσης υλικά για μεταμφίεση ή για την κατασκευή σκηνικών.
- * Μια Κεντρική Ιδέα στην ψυχαγωγία συχνά διευκολύνει, καθώς προσδιορίζει το πλαίσιο, χωρίς ωστόσο να περιορίζει τη φαντασία και τη δημιουργικότητα των Οδηγών.

Παραδείγματα

Με Κ.Ι. εκδρομής “Την ημέρα που βούλιαξε το καράβι των Πειρατών” η βραδινή ψυχαγωγία θα μπορούσε να έχει θέμα “Πώς βούλιαξε το καράβι των Πειρατών τόσο κοντά στο νησί μας; Παρουσιάστε όσα προηγήθηκαν τη μοιραία εκείνη στιγμή!”

Οι Ενωμοτίες θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους και να επινοήσουν μια ιστορία για τα αίτια που οδήγησαν το πλοίο σε ναυάγιο και στη συνέχεια να παρουσιάσουν την ιστορία τους με κάποιον τρόπο. Μαζί με το θέμα της ψυχαγωγίας είναι σκόπιμο να ορίζεται και ο χρόνος προετοιμασίας και παρουσίασης αλλά και το μέσο/τρόπος με τον οποίο θα παρουσιάσουν τα παιδιά τη δουλειά τους. Μπορεί να ορίζεται ίδιο μέσο για όλες τις Ενωμοτίες ή διαφορετικό για κάθε μία. Μπορεί, επίσης, συμπληρωματικά να δίνεται ένα διαφορετικό αντικείμενο σε κάθε Ενωμοτία το οποίο θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί στην πλοκή της ιστορίας που θα επινοήσουν οι Οδηγοί.

Για παράδειγμα: Δίνοντας το θέμα της ψυχαγωγίας που είναι “Πώς βούλιαξε το καράβι των Πειρατών τόσο κοντά στο νησί μας;” το Αρχηγείο συμπληρώνει τα εξής:

“Στη βραδινή ψυχαγωγία παρουσιάστε σε **2 λεπτά** με **παντομίμα** όσα προηγήθηκαν μέχρι τη μοιραία εκείνη στιγμή!”

Ή

Ενωμοτία Ναυαγοί: “Πώς βούλιαξε το καράβι των Πειρατών τόσο κοντά στο νησί μας;” Παρουσιάστε με **παντομίμα** σε **2 λεπτά** όσα προηγήθηκαν μέχρι τη μοιραία εκείνη στιγμή!”

Ενωμοτία Κουρσάροι: “Πώς βούλιαξε το καράβι των Πειρατών τόσο κοντά στο νησί μας;” Παρουσιάστε με **ένα τραγούδι** σε **2 λεπτά** όσα προηγήθηκαν μέχρι τη μοιραία εκείνη στιγμή!”

Ή

Ενωμοτία Ναυαγοί “Πώς βούλιαξε το καράβι των Πειρατών τόσο κοντά στο νησί μας;” Ποιο ρόλο έπαιξε η κίτρινη τσατσάρα στο τρομερό αυτό συμβάν; Παρουσιάστε με **παντομίμα** σε **2 λεπτά** όσα συνέβησαν μέχρι τη μοιραία εκείνη στιγμή!”

Χρησιμοποιήστε:

πρωτοτυπία, Δημιουργικότητα, Φαντασία, Ποιότητα, Χιούμορ, Έξυπνη και καλαίσθητη μεταμφίηση, Σκηνικά

και αποφύγετε:

τα τετριμμένα σκετς, τα ανέκδοτα, τις προκλητικές εμφανίσεις

Συνεργαστείτε ως Ενωμοτία για να έχετε:

καλή προετοιμασία, ολοκληρωμένη δουλειά και μέσα στο θέμα, καλοφτιαγμένα και πρωτότυπα σκηνικά, συντονισμένη παρουσίαση

και αποφύγετε:

τις προχειρότητες, τις χυδαιότητες

Δώστε ιδιαίτερη προσοχή:

στη συνεργασία, στη συμμετοχή όλων, στην τήρηση χρόνου

και αποφύγετε:

την προσωπική προβολή, τον ατέλειωτο μονόλογο.

Επιλέξτε:

τη σύντομη αφήγηση, την παντομίμα, το θέατρο, τα τραγούδια, το χορό, μοντέρνο και παραδοσιακό, τη μουσική, τις παγωμένες εικόνες, το ζωντανό ταμπλό, το κουκλοθέατρο, το θέατρο σκιών, τη σάτιρα οδηγικής ζωής, έξυπνα και διασκεδαστικά παιχνίδια, τραγούδια, μουσικά όργανα

και αποφύγετε:

την απαγγελία ποιημάτων, τα επικίνδυνα παιχνίδια, τις σόλο εμφανίσεις.

Θυμηθείτε:

Στην οδηγική ψυχαγωγία δεν έχουν θέση η γελοιοποίηση προσώπων, επαγγελματών, μειονοτήτων, καταστάσεων, σωματικών ή διανοητικών αναπηριών, οι ρατσιστικοί υπαινιγμοί, η έλλειψη σεβασμού στις παρουσιάσεις των άλλων.

Στην οδηγική ψυχαγωγία επικροτούμε και λέμε:

ΝΑΙ στην ποικιλία μορφών έκφρασης και στις εναλλαγές

ΝΑΙ στη συμμετοχή του Αρχηγείου

ΝΑΙ στην ύπαρξη Κεντρικής Ιδέας

ΝΑΙ στις επιβραβεύσεις

ΝΑΙ στην αξιολόγηση

ΝΑΙ στο ΟΔΗΓΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ

Κραυγές επιβράβευσης:

- * Μι-Πι-Ρο Άλφα-Βήτα-Ο Μπρα-βο! Έψιλον-Ύψιλον-Γάμα-Ε. Εύγε!
- * Εύγε πολύ καλό, πάρα πολύ ωραίο. Εύγε, πολύ καλό, πάρα πολύ καλό. Καλό, καλό, καλό!
- * Φουστάνελα τσαρούχι, φούντα φές', πουλύ μας αρέσ', πουλύ μας αρέσ'.
- * Φασολάκια με κλωστή, πιπεριά τηγανητή, ήσασταν υπέροχοι.
- * Άναψ' το φως, όχι το σβήνω. (x3) ΦΙΝΟ. Σβήσε το φως, όχι τα' ανάβω. (x3) ΜΠΡΑΒΟ.
- * Χορεύω τάνγκο. ΜΠΡΑΒΟ! Χορεύω ρέγκε. ΕΥΓΕ!
- * Πατάτες και αρνί ψητό, κολοκυθάκια στον ατμό, ήταν εξαιρετικό!

- * Φώτα, κάμερες, ηχεία. Σκηνικά με φαντασία. Παλαμάκια στην πλατεία. Συγκλονιστική εμπειρία!
- * Άλπεις, αιώνια παγωμένα βουνά, του παπαγάλου ο λαιμός δεμένος φιόγκος, της λίμνης τα νερά αναταράσσονται, ε ρε σφαλιάρες σβουρηχτές που σας χρειάζονται!

Για το έντυπο αυτό εργάστηκαν

Ο συνεργάτης του Κλάδου Οδηγών **Γιώργος Βαρδάκης**.

Η γραφιστική επιμέλεια έγινε από τον **Μανόλη Μίμηνα**.

Τα παραδείγματα της ψυχαγωγίας είναι της **Χρύσας Αλειφέρη**.

Οι διορθώσεις των κειμένων είναι της **Κατερίνας Τριανταφύλλου** την οποία ευχαριστούμε θερμά.

Οδηγός για Τραγούδι, Ψυχαγωγία
Εργαλείο Στελεχών Κλάδου Οδηγών
Έκδοση 1.0, Ιούλιος 2016